

Dayım Balon Olmuş... • Necati Tosuner

Çocuk Kitaplar • Öyküler • 88 sayfa • Önerilen sınıflar: 5, 6, 7

ZAMAN ve MEKÂN • DUYGULAR • İLETİŞİM

dayı-yeğen • engelli yaşamı • aile • sevgi • dış görünüş • dayanışma • hastalık • yoksulluk • ölüm • yazarlık • göç

Edebiyatımızın çok ödüllü dil ustası **Necati Tosuner**'in yazarlığının ilk yıllarında kaleme aldığı, özgün veriminin başlangıç noktasını imleyen öyküler, okurla yeniden buluşuyor. Kambur bir dayının çocukluğundan, gençliğinden ve orta yaşlarından hazine değerindeki, güçlü anların sislerden arınıp aydınlığa kavuştuğu öykülerde, kederden neşeye, çaresizlikten umuda her renkten duygu can buluyor. Tosuner'in kelimelerinde, bedeninin acılarından sıyrılmaya çalışan bir dayının iç sesini, uçan balonunun ardından bakakalan bir yeğenin hüznünü ve yaşamın kenarına köşesine saklanan daha birçok sesi duymak mümkün.

Kitapta yer alan 8 öykü: *Kamyon, Dayım Balon Olmuş..., Çilekli, Sisli, Bir Soru, Dünya İşleri, Canan, Ağabeyi.*

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- “Kamyon” öyküsünde dayı ve yeğen arasındaki ilişkiyi hangi sözcüklerle tanımlarsınız? Tanımınıza dayanak olan davranışlar neler?
- 2- Sokaktakilerin dış görünüşüne bakarak kendisi hakkında yargıya varmalarına dayı nasıl tepki veriyor? Sizce bu tepkinin nedeni umursamazlık mı yoksa çaresizlik mi?
- 3- “Dayım Balon Olmuş...” öyküsünde dayı, yeğenin elinden kaçan balon için nasıl bir yorumda bulunuyor? Sizin bu düşünceye katkı sağlayacak örnekleriniz neler olabilir?
- 4- “Çilekli” öyküsünde dayının psikolojisine ilişkin neler öğreniyoruz? Yeğeniyle yürüyüşlere çıkmasının nedenini nasıl açıklıyor?
- 5- “Sisli” öyküsünde çocuk, ailesinin hangi gerçeklerini anlatıyor? Yoksulluk aile bireyleri arasındaki ilişkiyi nasıl belirliyor? Evin etrafına çekilecek dikenli tel sizce neyi simgeliyor?
- 6- Kardeşi Kerim'in ölümü ailede nasıl bir değişim yaratıyor? Sizce bir çocuğun kaybı aileyi nasıl etkiler?
- 7- Küçük bir çocuğa babasının öldüğü nasıl açıklanır? “Bir Soru” isimli öyküde dayının yeğenine bunu anlatmak için gösterdiği çabaya ne diyorsunuz? Böyle bir konuyu açıklamak için siz nasıl bir yöntem seçerdiniz?
- 8- “Dünya İşleri” öyküsünde okur nasıl bir duygu içine giriyor? Çocuk yalnızlıktan bunaldığı halde yeni taşınan komşunun kızıyla neden ilişki kurmuyor?
- 9- “Canan” öyküsünde yazar, “gece yarısı” sözcüğünün birlikte yazılmış olmasını neden dert ediniyor? Öyküde ayrı yazmış olmasıyla sırtındaki ağrının hafiflemesi arasında nasıl bir bağlantı kuruluyor?
- 10- “Ağabeyi” öyküsünde yazar, çınar altındaki kahvede neler gözlemleyip düşünüyor? Yazın denize gitmek gibi basit bir eylem için çaresi ne?
- 11- Çocuğun boyadığı ayakkabı için para almaması yazara iltifat mı, hakaret mi? “Kambur” yerine “senin gibi” denmesi kamburluğu hafifletiyor mu?
- 12- Kitapta yer alan 8 öykünün anlatım tarzı bakımından ortak noktaları neler? Öykülerden hangisi daha çok aklınızda kaldı? Nedenleriyle birlikte açıklayın.
- 13- Kitabı bitirdiğinizde ne hissediyorsunuz? Kitabın size aktardığı genel duygu ne?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Yazma:** Herkes, “İnsan bir yerde yabancı olunca bir rahatlık kazanıyor,” cümlesiyle başlayan kısa bir öykü yazsın. Rumuz kullanarak yazılan öyküler sınıfta okunurken öğrenciler her birine 1-7 arası puan versin. En yüksek puanları derleyen 3 öyküye sembolik armağanlar verilsin.
- **Canlandırma:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup normal bir yaşam sürerken bir hastalık ya da kaza sonucu engelli hale gelen hayali bir karakter yaratsın. Onun engelli yaşamında ne tür psikolojik sorunlarını olacağını, hangi toplumsal tepkiler ve kentsel zorluklarla başa çıkma durumunda kalacağını anlatarak bulduğu çözümleri içeren bir anlatı hazırlasın. Bakalım, engelsizler engellileri ne kadar anlayabiliyor, ortaya çıksın.
- **Yarışma:** Öğrenciler 2 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup birleşik ve ayrı yazılan sözcüklerden listeler hazırlasın. Gruplar sırayla birbirlerine sözcükleri sorsun; gruptan bir kişi tahtaya sorulan sözcüğü yazsın ya da ayrı-birleşik yazdığını söylesin. Yanlış yanıtlayan grup elensin. Tek grup kalıncaya kadar gruplar yarışmayı sürdürsün. Sona kalarak kazanan 2 gruba “Sözcüklerin Efendisi” rozetleri takılsın.
- **Tartışma:** “Ağabey” öyküsünün 81 ve 82. sayfalarında yazar, kamburu nedeniyle kendine kalan yaşama alanını, denize gidememeyi kabullenişini anlatıyor ve soruyor: “Bunu söylemek kendine yenilmek, değil midir?” Bu sayfaları inceleyin ve bu sorunun yanıtını sınıfça tartışın.
- **Sunum:** Öykülerin, kambur bir dayının çocukluğu, gençliği ve orta yaşları olmak üzere 3 ayrı döneminden hangisine girdiği sınıfça incelenir. Öğrenciler bu 3 grubu ayrı ayrı çalışacak biçimde bölünsün. Her grup bu dönemin öykülerindeki olayları, duygu değişimlerini, karakterleri irdeleyerek kısa birer sunum biçiminde diğer gruplara aktarsın.
- **Karikatür:** Herkes, dış görünümün ilişkilerdeki rolünü ya da neden olduğu önyargıları anlatan karikatürler çizsin. Sınıfta sergilenecek her karikatürün anlamı üzerinde tartışılsın.
- **Araştırma:** Victor Hugo’nun “Notre Dame’ın Kamburu” isimli ünlü romanını inceleyin. O dönemde kambur birinin yaşadıkları ve duygularıyla kitapta anlatılanları karşılaştırın. Dönemler ve kültürler çok farklı olduğu halde acaba benzerlikler var mı?
- **Örnekleme:** Kitapta ilk defa karşılaştığınız sözcük ya da deyiş varsa örnekleyin ve anlamını sınıfla paylaşın. Sözcük dağarcığınız genişlesin.